

УДК 330.14:657:631.1.016

Сокіл Олег Григорійович,

канд. екон. наук, доц., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Таврійський державний агротехнологічний університет
(72310, Україна, м. Мелітополь,
Запорізька обл., пр. Б. Хмельницького, 18)
E-mail: sokil.oleg@ukr.net

КОНЦЕПЦІЯ ОЦІНКИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ КАПІТАЛУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація

Мета дослідження. Вивчення й аналіз наукових підходів щодо окреслення концепції оцінки та збереження капіталу сталого розвитку сільськогосподарських підприємств.

Методологія. Автором були досліджені методи оцінки формування власного капіталу та його концепція збереження з позиції сталого розвитку. Використано абстрактно-логічний метод (у процесі формування висновків), метод порівняльного аналізу (у процесі дослідження різних понять) та емпіричні методи досліджень.

Отримані результати. Було визначено, що модель контролю та обліково-аналітичного забезпечення управління інвестиціями в капітал сталого розвитку формується за рахунок оцінки інвестицій і облікового та аналітичного інструментарію. Це дало змогу обґрунтувати схему контролю та формування ефективності чистого грошового потоку сталого розвитку сільськогосподарських підприємств.

Цінність дослідження. Доведено, що чиста вартість активів сталого розвитку сільськогосподарських підприємств — це вартісна оцінка всього майна підприємства, сформована за рахунок економічного, екологічного та соціального капіталів. Обґрунтовано, що фінансово-еколого-соціальна концепція збереження капіталу сільськогосподарського підприємства, що являє собою систему та комплекс драйверів у вигляді оперативно-технічного, статистичного, фінансового, управлінського обліків зі сталого розвитку, що дозволить здійснювати оцінку прибутку за умов порівняння суми фінансового та екологічного капіталу на початку та на кінець року, з урахуванням оцінки ризиків можливого банкрутства та наслідків ризиків у бухгалтерському обліку.

Ключові слова: сталий розвиток, капітал, оцінка, сільськогосподарське підприємство.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сталий розвиток будь-якої господарської системи загалом і кожного господарюючого суб'єкта зокрема зумовлюють необхідність формування достовірної та об'єктивної інформації про власний капітал для прий-

няття ефективних управлінських рішень. На повноту та достовірність інформації про власний капітал у будь-якому підприємстві впливає його оцінка.

У процесі розширеного відтворення та суцільного обліку усіх засобів і джерел еко-соціального призначення менеджмент підприємств може розгледіти приріст основного капіталу або отримання чистого доходу (чистого прибутку), який також може бути спрямований на збільшення основного капіталу. У цьому випадку менеджери можуть стверджувати, що відбувається збільшення активів і збільшення основного майна, а бухгалтери будуть стурбовані відображенням на рахунках руху коштів, пов'язаних з інвестиціями в основний капітал (еко-соціальні активи). Зауважимо, що основними напрямками руху основного капіталу є інвестиційна, фінансова та операційна діяльності, і в межах яких виникають інші похідні об'єкти контролю — екологічна та соціальна діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковому середовищі виникають спроби побудувати теоретичну основу дослідження питання оцінки капіталу сталого розвитку. В основному дані спроби вивчення спеціалізуються вивченням соціального, екологічного та економічного капіталів. Представниками цих досліджень є А.В. Боднарчук [1], Г.В. Кошельок, О.М. Терещенко [2], О.І. Кремень, Г.П. Філатова [3], Н.А. Остап'юк [5], В.Ф. Палій [6], В.В. Сопко [7], В. Фабіянська [8], Т.В. Шимоханская [9], С. Хекберт [10; 11], М.Е. Краг [12], Дж.М. Тернер [13] та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проте, попередніх досліджень недостатньо для вирішення питання, пов'язаного із формуванням теоретико-методологічного забезпечення концепції збереження капіталу сталого розвитку сільськогосподарських підприємств, яке потребує подальшого удосконалення.

Формулювання мети і завдань дослідження. Мета дослідження полягає у вивченні й аналізі наукових підходів щодо окреслення концепції оцінки та збереження капіталу сталого розвитку сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Життєзабезпечення та сталий розвиток основного капіталу залежить безпосередньо від грошових потоків. Можливо, ці висновки є основоположними для прийняття рішень менеджерами: які

інвестиції слід брати до уваги задля максимізації сталого розвитку, при цьому не втративши елементарного збільшення прибутковості окремого сегменту бізнесу. Для бухгалтера з'являється прямий інтерес працювати з формою «Звіт про рух грошових коштів». Аналітична інформація, яка сприятиме прийняттю управлінських рішень про інвестиції в еко-соціальний капітал, повинна бути сформована особливим чином. Це є підтвердженням необхідності утворення відділу наскрізного внутрішнього контролю сталого розвитку на підприємствах, однією з основних функцій якого буде контроль зміни вартості основних засобів еко-соціального призначення, їх відновлення, розширення, реконструкції, вкладень в спільну діяльність, у власний капітал тощо.

Достовірність та обґрунтованість вартості власного капіталу залежать від принципів оцінки, виду вартості власного капіталу, інформації, яка необхідна для здійснення оцінки і застосованих методів [1, с. 57].

Концепція підтримки капіталу сталого розвитку є тією базою, на основі якої повинні зароджуватися теоретичні та методичні підходи до інвестування коштів в екологічний і соціальний капітал. Залежно від того, як класифікується основний капітал для відображення його в активах балансу, визначаються напрями інвестування коштів у ці частини основного капіталу. Від вирішення цих питань залежить можливість формування обліково-аналітичного інструментарію для контролю інвестицій в основний і додатковий (екологічний, соціальний) капітал сталого розвитку. Модель основи концепції зображено на рис. 1.

Модель, що представлена на рис. 1, містить чотири взаємопов'язані блоки, що відображають обліково-аналітичну інформацію формування та контролю руху основного капіталу в процесі інвестиційної діяльності.

Треба відзначити, що блок *обліковий інструментарій* включає елементи, які можна вважати критеріями формування інформації обліку сталого розвитку для відображення інвестицій в основний і додатковий капітал сталого розвитку. До цих елементів відносяться:

- бухгалтерська класифікація елементів основного і додаткового капіталу;
- оцінка капіталів, що відображається показниками активу Балансу сталого розвитку;

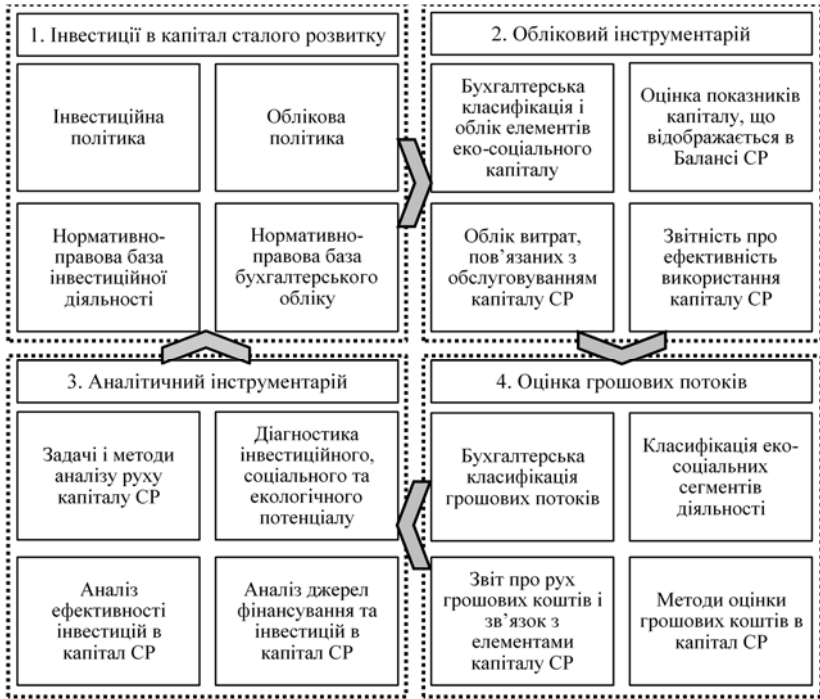

Рис. 1. Модель контролю та обліково-аналітичного інструментарію управління інвестиціями в капітал сталого розвитку (СР) сільськогосподарських підприємств

Джерело: узагальнено автором на основі [2, с. 334].

- визнання витрат, пов'язаних з обслуговуванням капіталів: відновленням (реконструкцією; модернізацією; капітальним ремонтом) основних засобів еко-соціального призначення;
- робочий план рахунків для відображення елементів капіталів і їх джерел в активі і в пасиві Балансу сталого розвитку;
- внутрішня звітність про ефективність використання капіталів, взаємозв'язана зі звітом про рух грошових потоків.

Перераховані елементи — багатогранні і взаємопов'язані між собою. Головна їх особливість полягає в сукупній здатності забезпечувати організаційну і методичну основу інформації аналітичного обліку про основний і додатковий капітали.

Блок *аналітичний інструментарій* заснований на позиції, що аналіз грошових потоків еко-соціального направлення спрямований на формування інформації про обсяг грошових коштів, а також для підтримки їх збалансованості в часі.

До завдань аналізу грошових потоків сталого розвитку сільськогосподарського підприємства слід віднести:

- розробку пропозицій щодо реалізації резервів підвищення ефективності використання грошових коштів;
- оцінку динаміки потоків грошових коштів еко-соціальної діяльності;
- виявлення і вимір впливу чинників сталого розвитку на формування грошових потоків;
- оцінку оптимальності обсягів грошових потоків за видами діяльності (економічною, екологічною та соціальною).

Блок *оцінка грошових потоків* містить інформацію, на базі якої формуються обліково-аналітичні показники забезпечення інвестицій в основний капіталі додатковий капітал сталого розвитку.

При прогнозуванні результатів діяльності українських компаній застосовуються моделі співвідношення власного та позикового капіталу, що не дозволяють правильно прогнозувати динаміку їх фінансового важеля; основні засоби сильно зношені та вимагають великих інвестицій для заміни; існуючі методи ухвалення інвестиційно-фінансових рішень не повною мірою враховують інтереси держави, власників компаній і пов'язаних з ними осіб [3].

Власні і позикові кошти, вкладені в основний капітал, формують грошові потоки підприємства. Аналіз грошових потоків по кожному варіанту фінансування є основою процесу планування усіх інвестиційних рішень. Практика інвестиційного аналізу враховує тільки дискретні грошові потоки, тобто результат змін в надходженні витрат і доходів після оподаткування, обумовлений реалізацією інвестиційного рішення. Орієнтація тільки на кінцеві результати фінансових інвестиційних вкладень без якісного обґрунтування величини грошових потоків еко-соціального направлення може призвести до помилкових оцінок ефективності інвестицій та сталого розвитку. Тому, в першу чергу, при аналізі еко-соціальних інвестицій доцільніше сконцентрувати увагу на визначенні грошових потоків, утворених цими інвестиційними вкладеннями, що викликають приріст екологічного прибутку, а не на величину всього підприємницького прибутку. Іншими словами, при такому підході інвестиційний аналіз повинен

з'єднатися з факторним аналізом, що передбачає проведення аналізу впливу різних чинників на показник прибутку сталого розвитку, пов'язаних з еко-соціальними інвестиціями. Такий підхід, у кінцевому підсумку, дозволить оцінити ефективність інвестицій через показник рентабельності чистого грошового потоку сталого розвитку.

А.В. Боднарчук пропонує визначення вартості власного капіталу підприємства за методом дисконтування грошових потоків [1, с. 60], що є найтрудомісткішим процесом, який може бути не достовірно визначений за приблизністю отриманих результатів. Крім того, сьогодні дисконтування рідко використовується сільськогосподарськими підприємствами. Тому ми пропонуємо підхід до аналізу рентабельності чистого грошового потоку сталого розвитку, що представлений на рис. 2.

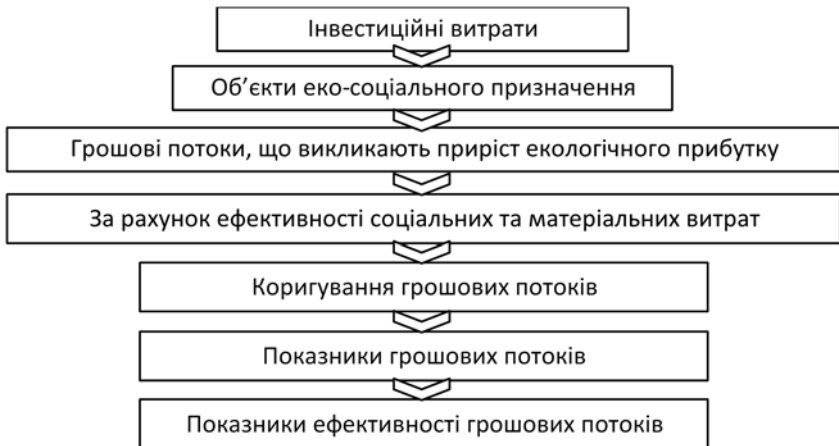

Рис. 2. Схема контролю ефективності чистого грошового потоку сталого розвитку сільськогосподарських підприємств

Джерело: узагальнено автором.

Перевагою такого підходу до аналізу грошових потоків сталого розвитку сільськогосподарських підприємств є те, що з'являється можливість виділити основні фактори, що визначають величину чистого грошового потоку. Оскільки фактори

можуть здійснювати як позитивний, так і негативний вплив, стає можливим посилити увагу на негативних факторах і цим домогтися збільшення прибутковості еко-соціальних інвестицій. Аналіз формування та контроль грошових потоків зручніше проводити, коли показники представлені в табличній формі, шаблон якої наведено в табл. 1.

Таблиця 1

**Формування та контроль грошових потоків
сталого розвитку в звітному періоді**

Показники	Надходження (+)	Видаток (-)
<i>Інвестиційні витрати і прибуток</i>		
<i>1. Інвестиції в основний капітал</i>		(-)
<i>2. Прибуток:</i>	(+)	(-)
в тому числі за рахунок зниження (збільшення):		
- соціальних витрат	(+)	(-)
- матеріальних витрат	(+)	(-)
- амортизації об'єктів еко-соціального призначення	(+)	(-)
- інші екологічні та соціальні витрати	(+)	(-)
<i>3. Разом:</i>	(+)	(-)
<i>Отриманий інвестором кредит (обладнання еко-соціального призначення)</i>		
<i>4. Отримання кредиту (лізингу)</i>	(+)	
<i>5. Погашення кредиту та виплата відсотка (лізинговий платіж)</i>		(-)
<i>6. Амортизація</i>	(+)	(-)
<i>7. Приріст (зниження) оборотних коштів</i>	(+)	(-)
Сумарний грошові потоки або грошовий потік власного (позикового) капіталу (сума рядків 3,4, 5, 6, 7)	ΣH	ΣB
Чистий грошовий потік	$\Sigma H - \Sigma B$	
Ефективність грошових потоків		

Дамо пояснення до аналізу показників, представлених у табл. 1. У першу чергу необхідно обґрунтовано представити всі пов'язані з інвестицією вкладення. До таких витрат належать витрати на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), вартість придбаних основних засобів еко-соціального призначення, витрати на доставку, монтаж, пусконаладжувальні та інші роботи. У другу чергу необхідно провести аналіз прибутку, отриманого в результаті здійснення вкладень. При цьому потрібно виходити з тієї умови, що інвестиції в капітал сталого розвитку можуть не давати миттєву та навіть економічну віддачу, тому, аналізуючи той чи інший звітний період можна зустрітися з від'ємним значенням прибутку. При цьому важливо встановити відхилення досягнутих значень прибутку від проектних і з'ясувати причини відхилень.

Аналіз грошових потоків від еко-соціальної інвестиційної діяльності дозволяє формувати уявлення про сталий розвиток сільськогосподарського підприємства, як у короткостроковому, так і в довгостроковому періоді, яке забезпечується за умови, що обсяг позитивного грошового потоку з усіх видів господарської діяльності в певному періоді дорівнює обсягу негативного грошового потоку.

Інвестування коштів в основний капітал (або в активи еко-соціального призначення) може здійснюватися в кількох напрямках, що виходить з цільових установок сталого розвитку організації. У будь-якому випадку, при здійсненні інвестиційної діяльності, мова йде про збільшення основних засобів еко-соціального призначення, що забезпечують загальний капітал сталого розвитку як джерело економічної, екологічної та соціальної життєдіяльності організації. Ми не можемо говорити, що стовідсотково загальний капітал сталого розвитку є об'єктом бухгалтерського обліку як джерело формування засобів, оскільки розміщення еко-соціальних активів відбулося без участі бухгалтера і йому необхідно просто забезпечити відповідне місце в першому і другому розділах активу балансу сталого розвитку. У пасиві ж балансу не передбачено показника, що об'єднує капітал сталого розвитку в джерело. Тому показники екологічного і соціального капіталів характеризуються не тільки бухгалтерським та економічним змістом, а філософським з тонкою гранню їх оцінки та подальшого обліку. У зв'язку з цим ефективність основного капіталу можна лише розглядати через

грошові потоки, пов'язані з інвестиційними проектами еко-соціального напрямку.

Блок *інвестиції в капітал сталого розвитку* характеризується контролем комплексу облікової, інвестиційної та нормативної бази з паралельними ризиками формування, функціонування та відтворення капіталу сталого розвитку сільськогосподарських підприємств. Існує безліч сучасних поглядів, теорій і методик, які намагаються вирішити ці проблеми. Разом з тим очевидним є той факт, що в даний час відсутні системні, комплексні методичні розробки питань обліку, аналізу та контролю екологічного та соціального капіталу, що дозволяють дати об'єктивну оцінку процесів його формування, використання і відтворення. Завчасто власний капітал підприємства аналізується на предмет його достатності в результаті дослідження структури і динаміки змін, які оцінюються менеджерами підприємства задля планів майбутнього розвитку. Однак менеджерами упускається із виду екологічний і соціальний капітал, навіть той, що може бути оцінений монетарно.

Особливо актуальним при аналізі капіталу сталого розвитку виступає аналіз вартості чистих активів. Оскільки від величини чистих активів можуть бути прийняті рішення про збільшення власного капіталу за рахунок включення еко-соціального капіталу.

У вітчизняній практиці дослідники, як правило, не виділяють окремо поняття чисті активи, а ототожнюють його з власним капіталом. Наприклад, професор М.Т. Білуха зазначає, що чисті активи визначаються вартістю майна суб'єкта господарювання, тобто власним капіталом (різниця між вартістю майна і позиковим капіталом) [4, с. 75]. Інші науковці розглядають дане поняття як перевищення вартості активів над пасивами підприємства. [5, с. 201].

Поведінка елементів екосистем, а також масштаби і характеристики їх потоків можна точно зобразити з використанням моделей і математичних уявлень, отриманих з емпіричних досліджень [6–9]. Чутливість продуктивності системи до змін засобів і джерел їх утворення може бути оцінена з використанням емпіричних даних і моделювання різних сценаріїв. Ці знання можуть також служити керівництву для управління екологічними активами-ресурсами, з тим щоб уникнути зносу або зменшення корисності активів. Відповідно, якщо поява екологічного і соціально-

го капіталів у структурі власного капіталу вимагає збільшення з іншого боку активів підприємства, то чиста вартість активів сталого розвитку сільськогосподарських підприємств можна графічно представити таким чином (рис. 3).

Рис. 3. Чиста вартість активів сталого розвитку сільськогосподарських підприємств

Джерело: узагальнено автором.

Отже, чиста вартість активів (чисті активи) сталого розвитку сільськогосподарських підприємств — це вартісна оцінка всього майна підприємства, сформована за рахунок економічного, екологічного та соціального капіталів. Чисті активи відображають реальний власний капітал сталого розвитку, інакше кажучи, чисті активи — це майно, що належить власникам компанії (акціонерам, учасникам). Відповідно можна сформулювати формулу визначення еко-соціального капіталу:

Еко-соціальний капітал = *Чиста вартість активів сталого розвитку* — *Основний виробничий капітал* — *Прибуток(Збиток)*

Зростання чистих активів сталого розвитку свідчить про нарощування еко-соціального капіталу сільськогосподарського підприємства в процесі здійснення господарської діяльності, в першу чергу за рахунок еко-соціальної капіталізації нерозподіленого прибутку. Позитивна динаміка величини чистих активів — важливий оціночний показник зростання інвестиційної привабливості агропідприємства та його сталого розвитку. Зниження чистих активів — невиправдане виснаження еко-ресурсів та нестабільності сталого розвитку.

Показник вартості еко-соціального капіталу виконує такі функції:

- служить мірою сталого розвитку поточної діяльності;
- визначає критерії реального еко-соціального інвестування (внутрішньої норми еко-рентабельності);
- є засобом визначення ефективності еко-соціальних інвестицій;
- є інструментом менеджменту структури всього капіталу;
- впливає на рівень ринкової вартості фірми (іміджу, ділової репутації, гудвілу);

Концепція збереження капіталу пов'язана з визначенням суб'єктом господарювання капіталу, який підлягає збереженню [10, с. 98]. Вона забезпечує розмежування прибутковості капіталу та ресурсів, необхідних для його збереження. Тобто підходи оцінки при обліку ресурсів і зобов'язань у межах відповідної концепції дозволяють виділити суму прибутку [11, с. 331].

Проф. В.Ф. Палій відзначає, що фінансова концепція нині є найбільш поширеною і застосовується при складанні звітності за міжнародними стандартами [12, с. 372]. В. Фабіянська систематизувала переваги та недоліки застосування відповідних концепцій. Так, фінансова концепція, зручна простотою та документальною обґрунтованістю облікових процедур, ускладнюється при використанні історичної вартості необхідністю проведення переоцінок. Фізична (виробнича) концепція спрощується відсутністю переоцінок, але знижує корисність облікової інформації приблизністю обчислених фінансових результатів [13].

Усі попередні аналітичні та емпіричні дослідження підтверджують виникнення похідної концепції збереження та оцінки капіталу сталого розвитку сільськогосподарського підприємства (рис. 4).

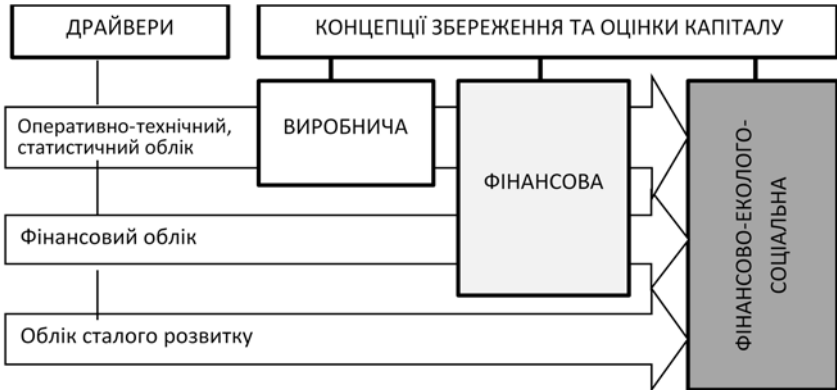

Рис. 4. Модель фінансово-еколого-соціальної концепції оцінки та збереження капіталу сталого розвитку (СР) сільськогосподарського підприємства

Джерело: узагальнено автором.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Якщо порівняти драйвери концепції збереження та оцінки капіталу то можна зробити висновок, що оперативно-технічний і статистичний облік є фундаментом забезпечення виробничої концепції збереження та оцінки капіталу за рахунок своїх миттєвих методів і важелів управління; фінансовий облік відповідає за фінансову концепцію, а облік сталого розвитку (соціальний та екологічний) — за фінансово-еколого-соціальну концепцію збереження капіталу.

Запропоновані розрахунки аналізу впливу обліково-аналітичних ризиків на формування показників оцінки сталого розвитку дають змогу оцінити резерви зниження фінансових і бухгалтерських ризиків, що впливають на розмір економічного, соціального та екологічного капіталів сільськогосподарських підприємств. Це також доводить, що поряд із загальноприйнятими концепціями збереження капіталу є концепція сталого розвитку — фінансово-еколого-соціальна концепція збереження капіталу сільськогосподарського підприємства, що являє собою систему та комплекс драйверів у вигляді оперативно-технічного, статистичного, фінансового, управлінського обліків зі сталого розвитку, які забезпечують оцінку прибутку за умов порівняння

суми фінансового та еко-соціального капіталу на початку та на кінець року, з урахуванням оцінки ризиків можливого банкрутства та наслідків ризиків у бухгалтерському обліку.

Головним заходом підвищення прибутковості фінансового та еко-соціального капіталу є наскрізний контроль обліково-аналітичних процесів сталого розвитку сільськогосподарських підприємств, що і становить перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Бібліографічний список

1. Боднарчук А.В. Оцінка власного капіталу агроформувань / А.В. Боднарчук // Економіка АПК. — 2014. — № 8 — С. 56–62.
2. Шимоханская Т.В. Совершенствование методологии и учетно-аналитического обеспечения устойчивого развития организации. дис. ... докт. екон. наук. : / Шимоханская Татьяна Викторовна ; НОУ ВПО «Московская академия экономики и права». — Москва, 2011. — 434 с.
3. Кошельок Г. В. Оптимізація співвідношення власного та позикового капіталу підприємства / Г. В. Кошельок, О. М. Терещенко // Науковий вісник ХДУ. Серія «Економічні науки». — 2016. — Вип. № 21. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/Оптимізація%20співвідношення%20власного%20та%20позикового%20капіталу%20підприємства.PDF>.
4. Сопко В.В. Бухгалтерський облік капіталу підприємства (власності пасивів) : Нач.посібник. — К : Центр навчальної літератури, 2006. — 312 с.
5. Кремень О. І. Методичні підходи до розрахунку чистих активів підприємства / О. І. Кремень, Г. П. Філатова // Економічний простір. — 2014. — № 88. — С. 199–206.
6. Heckbert S. Growing the ancient Maya social-ecological system from the bottom up / Heckbert, S., Isendahl, J., Gunn, S., Brewer, S., Scarborough, V., Chase, A.F., Chase, D.Z., Costanza, R., Dunning, N., Beach, T., Luzzander-Beach, S., Lentz, D. and Sinclair, P. // in Isendahl, J. and Stump, D. (Eds), Applied Archaeology, Historical Ecology and the Useable Past, Oxford University Press, Oxford, — 2013.
7. Heckbert S. Agent-based modelling of emissions trading for coastal landscapes in transition / Heckbert S. // Journal of Land Use Science. — 2011. — Vol. 6 No. 2/3, — P. 137-150.
8. Kragt M.E. An integrated approach to linking economic valuation and catchment modeling / Kragt, M.E., Newham, L.T.H., Bennett, J. and

Jakeman, A.J. // *Environmental Modelling & Software*. — 2011. — Vol. 26. — P. 92–102.

9. Turner G.M. A tool for strategic biophysical assessment of a national economy — the Australian stocks and flows framework / Turner, G.M., Hoffman, R., Mcinnis, B.C., Poldy, F. and Foran, B. // *Environmental Modelling and Software*. — 2011. — Vol. 26. — P. 1134–1149.

10. Міжнародні стандарти фінансової звітності — 2009: Переклад з англ. / за ред. С.Ф. Голова. — Том 1. — К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2009. — 1608 с.

11. Остап'юк Н.А. Бухгалтерський облік у процесах збереження капіталу підприємства / Н.А. Остап'юк // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. — 2011. — №2(20). — С. 330–334.

12. Палий В.Ф. Современный бухгалтерский учет. — М.: Изд-во “Бухгалтерский учет”, 2003. — 792 с.

13. Фабіянська В. Порівняльна оцінка концепцій збереження капіталу / В. Фабіянська // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. [Електронний ресурс] // режим доступу: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/LAWg5Q.pdf

References

1. Bodnarchuk A.V. Ocinka vlasnogo kapitalu agroformuvan' [Estimation of own capital of agroformations] // *Ekonomika APK*. — 2014. — vol 8. — P. 56–62. [In Ukrainian].

2. Shymohanskaja T.V. Sovershenstvovanye metodology u uchetno-analytycheskogo obespechenija ustojchyvogo razvytyja organizacyy [Improvement of the methodology and accounting and analytical support of the organization's sustainable development] dis. ... Doct. econom. sciences. : *The Moscow Academy of Economics and Law*. — Moscow, 2011. — 434 p. [In Russian].

3. Koshel'ok G.V. Optyimizacija spivvidnoshennja vlasnogo ta pozыkovogo kapitalu pidpryjemstva [Optimization of the ratio of own and borrowed capital of the enterprise] // *Naukovyj visnyk HDU. Serija «Ekonomichni nauky»*. — 2016. — vol 21. [Electronic resource]. — Available at: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/Оптимізація%20співвідношення%20власного%20та%20позикового%20капіталу%20підприємства.PDF> [In Ukrainian].

4. Sopko V.V. Buhgalters'kyj oblik kapitalu pidpryjemstva (vlasnosti pasyviv) : Nach.posibnyk. [Accounting of an enterprise capital (ownership of liabilities): Study guide.] – K: *Centr navchal'noi' literatury*, 2006. — 312 p [In Ukrainian].

5. Kremen' O. I. Metodychni pidhody do rozrahunku chystyh aktyviv pidpryjemstva [Methodological Approaches to the Calculation of Enterprise Net Assets]. *Ekonomichnyj prostrir*. — 2014. — vol 88. — P. 199–206 [In Ukrainian].

6. Heckbert, S., Isendahl, J., Gunn, S., Brewer, S., Scarborough, V., Chase, A.F., Chase, D.Z., Costanza, R., Dunning, N., Beach, T., Luzzander-Beach, S., Lentz, D. and Sinclair, P. (2013), Growing the ancient Maya social-ecological system from the bottom up, in Isendahl, J. and Stump, D. (Eds), *Applied Archaeology, Historical Ecology and the Useable Past*, Oxford University Press, Oxford [In English].

7. Heckbert, S. (2011), Agent-based modelling of emissions trading for coastal landscapes in transition, *Journal of Land Use Science*, Vol. 6 No. 2/3, P. 137–150 [In English].

8. Kragt, M.E., Newham, L.T.H., Bennett, J. and Jakeman, A.J. (2011), An integrated approach to linking economic valuation and catchment modeling, *Environmental Modelling & Software*, Vol. 26, P. 92-102 [In English].

9. Turner, G.M., Hoffman, R., Mcinnis, B.C., Poldy, F. and Foran, B. (2011), “A tool for strategic biophysical assessment of a national economy — the Australian stocks and flows framework”, *Environmental Modelling and Software*, Vol. 26, P. 1134-1149 [In English].

10. Mizhnarodni standarty finansovoi' zvitnosti 2009 [International Financial Reporting Standards 2009] Translation from English/ ed. S.F. Golova. — Issue 1. — K.: *Federacija profesijnyh buhgalteriv i audytoriv Ukrainy*, 2009. — 1608 p [In Ukrainian].

11. Ostap'juk N.A. Buhgalters'kyj oblik u procesah zberezhennja kapitalu pidpryjemstva [Accounting at the process of preserving the capital of an enterprise] *Problemy teorii' ta metodologii' buhgalters'kogo obliku, kontrolju i analizu*. — 2011. — vol 2(20). — P. 330-334 [In Ukrainian].

12. Palij V.F. Sovremennyj buhgalterskij uchet [Modern accounting]. — M.: *Izd-vo "Buhgalterskij uchet"*, 2003. — 792 p. [In Russian].

13. Fabijans'ka V. Porivnjal'na ocinka koncepcij zberezhennja kapitalu [Comparative assessment of the concepts of capital conservation]. *Problemy teorii' ta metodologii' buhgalters'kogo obliku, kontrolju i analizu*. [Electronic resource]. — Available at: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/LAwg5Q.pdf [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12 березня 2018 р.

UDC 330.14:657:631.1.016

Oleg Sokil,

Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Accounting and Taxation
Tavria State Agrotechnological University
(18, B. Khmelnytsky Ave., Melitopol, 72310, Ukraine)
E-mail: sokil.oleg@ukr.net

Concept of capital estimation and maintenance for agricultural enterprises' sustainable development

Abstract

Research objective. The research aims at investigation and analysis of scientific approaches to the concept of capital estimation and maintenance for agricultural enterprises' sustainable development.

Methodology. The author examined the methods for estimation of the equity capital formation and the concept of its maintenance in line with sustainable development. The paper used the abstract and logical method (for the research conclusions), the method of comparative analysis (in the process of various concepts investigation), and the empirical research methods.

Findings. The model of control and accounting and analytical support for management of investments in the sustainable development capital is formed through the evaluation of investments and accounting and analytical tools. This justified the scheme of control and provision of the net cash flow efficiency for agricultural enterprises' sustainable development.

Value Added. The research proves that the assets net value for agricultural enterprises' sustainable development encapsulates the valuation of the entire enterprise property formed by the economic, environmental and social capital. The author substantiates that the financial-ecological-social concept of capital maintenance for an agricultural enterprise is a system and a set of drivers in the form of operational, technical, statistical, financial, and management accounting for sustainable development that allows for the profits assessment under comparison of financial and eco-social capital at the beginning and at the end of the year taking into account the assessment of bankruptcy risks and the consequences of accounting risk.

Key words: sustainable development, capital, evaluation, agricultural enterprise.